ମେସର୍ସ ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ କମ୍ପାନୀ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ବି.ପି.ସିହ୍ନା, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଜେ.ଏଲ୍. କପୁର, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା, ଜେ.ସି.ଶାହ ଏବଂ ଜେ. ଆର୍. ମୁଧୋଲକର ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)

ବିକ୍ରୟ କର–ଫେରସ୍ତ– ବିଧାନ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତମାଦି–ବୈଧତା–ରିଟ୍ ଆବେଦନ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି –ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947:(ଓଡ଼ିଶା XIV/ 1947), ଧାରା 14 ।

କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଶେଷ ତ୍ରୟମାସିକ ଜୁନ୍ 30, 1949 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1954 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିକ୍ରିୟ କରର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ କର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ 9, 1954 ରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମୁଖରେ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏହି କାରଣ ପାଇଁ କି ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରିୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ପ୍ରବଧାନ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉପରେ ବିକ୍ରିୟ କର ଲଗେଇବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବା କ୍ଷମତାତୀତ ଥିଲା, ଏହି କାରଣ ପାଇଁ କି କରବସାଣ ବେଆଇନ ଥିଲା ଏବଂ କର ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ କରବସାଣ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନଥିଲା ଏବଂ ରିଟ୍ ଆବେଦନ କରିବା ତାରିଖରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ଏହାର ପରିଶୋଧ ନିଷେଧ ହୋଇନଥାଏ, ତେବେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଧାରା 14 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ କୌଣସି ଦାବି ଅସୁଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା କରବସାଣ ଆଦେଶ ତାରିଖ ଠାରୁ 24 ମାସ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଆବେଦନ, ସଂଶୋଧନ, ସମୀକ୍ଷା କିମ୍ବା ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର 12 ମାସ ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଧାରା 14 କ୍ଷମତା ବାହାରେ ଥିଲା ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନ *କ୍ଷମତାତୀତ* ଧାରା 14ର ତମାଦି ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947ର ଧାରା 14 ର ନିୟମାବଳୀ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକର କ୍ଷମତା ବାହାରେ ନଥିଲା । ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ବେଆଇନ ଭାବରେ ସଂଗୃହିତ କର ଫେରସ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା, ଏବଂ ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାରର

ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବା ଯାହା ଏକ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ସହାୟକ ମାମଲା ଥିଲା, ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥାପକର କ୍ଷମତା ବାହାରେ ନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଦି ଓରିଏଣ୍ଟ ପେପର ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ AIR (1961) SC 1438, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ 14 ରେ ଥିବା ତମାଦି ଏହି ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହେବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଅସୁଲକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା, ଏବଂ ଏହା କେବଳ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ । ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଏବଂ ଯେଉଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଧାରରେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 494/1960

1958 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 21 ତାରିଖରେ ଓ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା. 107/1954ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ, *ଜି. ସି. ମାଥୁର* ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଏଚ୍.ଏନ୍.ସନ୍ୟାଲ, ଭାରତର ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ, କେ.ଏନ୍.ରାଜଗୋପାଳ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଜି.କେ. ମିଶ୍ର* ଏବଂ *ଟି.ଏମ୍. ସେନ* ।

ଅକ୍ଟୋବର 26, 1961 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଶାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ମେସର୍ସ ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ କମ୍ପାନୀ କୋଠା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଠିକାଦାର ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଏକ ସଂସ୍ଥା ଯିଏ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ କୋଠା, ରାସ୍ତା, ସେତୁ ଇତ୍ୟାଦି ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଅନେକ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ । ମେସର୍ସ ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ କମ୍ପାନୀ ଯାହାକୁ ଏଠାରେ ଆବେଦନକାରୀ ଭାବେ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଯାଇଛି, ଜୁନ୍ 30,1949 ରେ ଶେଷ ତ୍ରୟମାସିକରୁ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରି କର ଅଧିନିୟମ,1947 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ । କୋଠା, ରାସ୍ତା ଏବଂ ସେତୁ ନିର୍ମାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକର ସ୍ଥାନାନ୍ତରକୁ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ବିକ୍ରୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରୁଥିବା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିକାରୀମାନେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କର ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ କରବସାଣ ଆଦେଶ ଅଧୀନରେ ଏହିପରି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା କର

ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । ଜୁନ୍ 30,1949 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31,1954 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ତ୍ରୟମାସିକ ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀ କର ଭାବରେ 1,17,869-8-0 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଭାବରେ 2,917-11-0 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀରେ କୋଡ଼ିଏଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କର ଏବଂ ଜୋରିମାନା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି:

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ମଣ୍ଡଳ ନାମ	ପଞ୍ଜୀକୃତ ସଂଖ୍ୟା	ଦିଆଯାଇଥିବା କର		ଦିଆଯାଇଥିବା ଜୋରିମାନା		ଦିଆଯାଇଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶି	
		Rs.	A.P.	Rs.	Rs.	A.P.	Rs.	A. P.
1.	PU II	1755	35336	70	350	00	35686	70
2.	BA	1596	53990	66	310	00	54300	56
3.	BA	1596A	2719	30	.....		2719	30
4.	MB	806	3376	60	1352	40	4728	100
5.	BP	1560	5349	10	.....		5349	10
6.	CU III	1375	10913	120	905	70	11819	30
7.	CU I	3940	6184	60	....		6184	60
			117869	86	2917	110	120787	36

ଗନନ ଡଙ୍କରଲି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ ବନାମ ମାଡ୍ରାସ ରାଜ୍ୟ ([1]) ମାମଲାରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅଗଷ୍ଟ 9,1954 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟ।ଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ , ଏଥିପାଇଁ କି

(a) ଏକ ଘୋଷଣା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟର କାରବାର ଉପରେ ବିକ୍ରୟ କର ଲାଗୁ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକର କ୍ଷମତା ବାହାରେ ଥିଲା ।

(b) ଏକ ଘୋଷଣା ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତି ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କରବସାଣ ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବିକ୍ରୟ କର ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ତ୍ରୟମାସିକ ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ମାଧ୍ୟମରେ 1,20,787-3-6 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା

[1] A.I.R. (1954) Mad. 1130.

ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଏବଂ ବେଆଇନ ଏବଂ ରଦ୍ଦ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଉକ୍ତ ପରିମାଣର ଫେରସ୍ତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

(c) ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅଧିକ କରବସାଣ କରିବା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବକେୟା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ କର ଆଦାୟ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ବାରଣ କରୁଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ; ଏବଂ

(d) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କର ଏବଂ ଜୋରିମାନାର ରାଶି ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରିଟ୍ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବା ।

ମାଡ୍ରାସ୍ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଗ୍ୟାନନ୍ ଡଙ୍କର୍ଲି ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ([1]) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପରେ, ଯାହା ମାଡ୍ରାସ୍ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 5 S.T.C 216, ମାମଲାରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିକ୍ରୟକରର ବକେୟାଗୁଡ଼ିକ ଆଦାୟ ପାଇଁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଆବେଦନ ଦାଖଲ ତାରିଖ ଦିନ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ 1947 ର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ଏହାର ପରିଶୋଧ ତମାଦି ହୋଇନଥାଏ, ତେବେ ଦିଆଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନ ତାରିଖ ପରେ କରାଯାଇଥିବା କରବସାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କରାଯାଇଥିବା କରମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିକ୍ରୟକର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତମାଦି ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଫେରସ୍ତ ଦାବି ଆଂଶିକ ଭାବରେ ନିଷିଦ୍ଧ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହି ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ସହିତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହି ଆଦେଶର ସଠିକତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆପତ୍ତି କରିବା ଦାଖଲ ତାରିଖ ଦିନ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947ର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ କର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଫେରସ୍ତର ଅଂଶ ତମାଦି ଅବଧି ବାହାରେ, ଯାହା ଦୁଇଟି ଆଧାରରେ ଫେରସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

(1) ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକର କ୍ଷମତାତୀତ ବାହାରେ ଅଟେ ।

[1959] S.C. R. 379.

(2) ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଯାହା କେତେକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧୀନରେ ବେଆଇନ ଭାବରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ଅସୁଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ବୈଧାନିକ ଅନୁଗ୍ରହ ଲାଗୁ କରେ, ତାହା କେବଳ ସେହି କରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାର ନୁହେଁ ଯାହାଙ୍କ ଠାରୁ ବେଆଇନ ଭାବରେ କର ଆଦାୟ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟ।ଳୟଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅଧିନିୟମ 14 ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ପ୍ରତିକାରର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଧାରା 14ର ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତିଷେଧକ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 14 ସୂଚିତ କରେ ଯେ :

"14. ଅସୁଲକାରୀ, ବିହିତ ରୀତିରେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କଠାରୁ ବକେୟା ଥିବା ପରିମାଣର କୌଣସି ପରିମାଣର କର, ନଗଦ ଦେୟ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅବଧି ସମୟରେ ବକେୟା କର ରାଶିରୁ ଏପରି ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣକୁ କାଟି, ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରିବେ ।

ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ କୌଣସି ଦାବି ଅନୁମୋଦିତ ହେବ ନାହିଁ, ଯଦି ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ତାରିଖ ଠାରୁ ଚବିଶ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅପିଲ, ସଂଶୋଧନ, ସମୀକ୍ଷା କିମ୍ବା ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ବାର ମାସ ମଧ୍ୟରେ, ଯେଉଁ ଅବଧି ପରେ ହେଉ ନା କାହିଁକି ।

ପ୍ରଥମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ, ଧାରା 14 ଅସୁଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗୁ କରେ ଯେ ସେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କଠାରୁ ବକେୟା ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଦାୟିତ୍ୱ ସୀମିତ; ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର 24 ମାସ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନ, ସଂଶୋଧନ, ସମୀକ୍ଷା କିମ୍ବା ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର 12 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନପତ୍ର ନକଲେ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁ ଅବଧି ପରେ ହେଉ ନା କାହିଁକି । ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ର ସପ୍ତମ ଅନୁସୂଚୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ତାଲିକାର ଦଫା 48 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ 14A, ଯାହା 1958ର ସଂଶୋଧିତ ଅଧିନିୟମ 28ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ କର ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଅସୁଲକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା

ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଓରିଏଣ୍ଟ ପେପର ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ, "କର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା କର ଲାଗୁ କରିବା, କର ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ସାଧନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା, ଯେଉଁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ, ସେମାନଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବା ଏବଂ ସେହି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ବୁଝିଥାଏ । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁସୂଚୀରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ଶିରୋନାମା ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତାର ପରିଧି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଶିରୋନାମାର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ସହାୟକ ସମସ୍ତ ବିଷୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭା ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ବେଆଇନ ଭାବରେ ସଂଗୃହିତ କର ଫେରସ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସହାୟକ କିମ୍ବା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ । ଯଦି କର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅନୁଚିତ ଭାବେ କିମ୍ବା ବେଆଇନ ଭାବେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ବୁଝିଥାଏ, ତେବେ ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥାପକର କ୍ଷମତା ବାହାରେ ହେବ ନାହିଁ । ଅନୁଚିତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ବେଆଇନ ଭାବରେ ସଂଗୃହିତ କର ଫେରସ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ସେହି ଅଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଉଭୟ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ସହାୟକ ବିଷୟ ଯାହା ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ କରର ପ୍ରାଥମିକ ଶୀର୍ଷ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର କ୍ଷମତା ବାହାରେ ନୁହେଁ ।

ଏହି ମାମଲାରେ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 14 ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ଭାବରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ କି ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବେଆଇନ ଭାବେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ପାଇଁ କୌଣସି ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିନାହାଁନ୍ତି । ଅଧିନିୟମ 14 ଅନୁଯାୟୀ ଅସୁଲକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରୁ ଏହି ଆବେଦନ ଆସିଛି । ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅପକାର କାରଣରୁ କ୍ଷତି ପୂରଣ ସାପେକ୍ଷରେ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବାକୁ ପୀଡ଼ିତ ପକ୍ଷ ଉପରେ ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ବେଳେବେଳେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅବେଦନରେ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କିମ୍ବା ଏକ ବୈଧାନିକ ଅନୁଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କରାଯାଇପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନ ହେଉଛି ବେଆଇନ ଭାବରେ ସଂଗୃହିତ କର ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଅସୁଲକାରୀଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏବଂ ଏହା ଗ୍ରହଣୀୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା : କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ କେବଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ । ଦାବିଦାର ପାଇଁ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଏବଂ ସେହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଯାହା ଅଧୀନରେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ କରାଯାଇପାରିବ ।

ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନରେ ଫେରସ୍ତ ଆଦେଶ ସୀମିତ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଠିକ୍ ଥିଲେ । ତେବେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଆଦେଶରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ:

> "ମେସର୍ସ ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ କମ୍ପାନୀଠାରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କରର ସେହି ଅଂଶଟି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ କମ୍ପାନୀକୁ ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ, ଯଦି ଯେଉଁ କରମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଗଷ୍ଟ 9, 1954 ତାରିଖର 24 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପିଟିସନ୍ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ବୁର୍ମା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ କମ୍ପାନୀ ଅନ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କର ରାଶିର ଫେରସ୍ତ ପାଇବାର ଅଧିକାର ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ଥିର ନକରି, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କର ରାଶିର ପରିଶୋଧ ଦାବିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି ।

ଆବେଦନଟି ଯଥେଷ୍ଟ ମାତ୍ରାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ କରଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଅନୁବାଦକ</u>

ସୌମ୍ୟରଂଜନ ବେହେରା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।